

ด่วนที่สุด

ที่ อว (ปคร) ๐๒๑๓/๕๙๐๕

พ.ศ. ๖๕
ณ.ที่ ๒๕ พ.ค. ๖๔
เวลา ๑๓.๒๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ ๕๙๓๕
รับที่(อีเมล)
วัน ๒๕ พ.ค. ๒๕๖๔ เวลา ๑๐.๓๘ น.

กระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ถนนพระรามที่ ๖ ราชเทวี กทม. ๑๐๔๐๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔

เรื่อง โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. รายงานการประชุมสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
 ๓. คำสั่งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ ๑๒/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔
 ๔. ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔
 ๕. คำสั่งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ ๓๗/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔
 ๖. ข้อเสนอโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ของประเทศ พร้อมวิธีดำเนินการประกอบการนำเสนอ
 ๗. (ร่าง) องค์ประกอบของคณะกรรมการอำนวยการวิยสถานสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย และคณะกรรมการวิชาการในแต่ละด้าน
 ๘. ข้อมูลตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

ด้วยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ขอเสนอเรื่อง โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔(๑) รวมทั้งสอดคล้อง/เป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๒) การสร้างรายได้ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และ (๓) การศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้รองนายกรัฐมนตรี (นายดอน ปรมัตถ์วินัย) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่เสนอ

๑.๑.๑ ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การแพทย์และสาธารณสุข มาอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกัน สังคมไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ปัญหาและความท้าทายต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของประชากร รวมถึงประวัติศาสตร์ของประเทศที่ถูกกลืนและสูญหายไปตามกาลเวลา ส่งผลให้ขาดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบันผ่านองค์ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ อาทิ ประวัติศาสตร์ วรรณกรรม ศิลปกรรม ภาษา ปรัชญา ความเชื่อ หลักธรรมทางศาสนาและคติชน ตลอดจนการสืบทอดมรดกทางปัญญาของสังคมไทยที่มีมาแต่โบราณ

/๑.๑.๒ กระทรวง...

๑.๑.๒ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการ การเรียนการสอน การวิจัย และการสร้างสรรค์นวัตกรรมของประเทศด้วยสหวิทยาการ จึงไม่เพียงมุ่งส่งเสริมวิทยาการในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ยังรวมถึงการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศควบคู่ไปด้วย โดยการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ให้เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาของประเทศแบบองค์รวมและนำไปสู่สร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและสถาบันความรู้ที่เข้าใจบริบททางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ อันเกี่ยวกับมิติต่าง ๆ ที่สามารถตอบโจทย์ระยะสั้นไปสู่การลงทุนที่เป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศในระยะยาวมากขึ้น ตลอดจนการพัฒนากำลังคนให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการทำงานและการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

๑.๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ริเริ่มและมีการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑.๒.๑ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติได้จัดประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง การวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์กับความท้าทายของสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ และ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของการวิจัยสาขาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในการตอบโจทย์ปัญหาเร่งด่วนและสำคัญของประเทศไทย

๑.๒.๒ สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ มีมติเห็นชอบในหลักการการส่งเสริมงานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ

๑.๒.๓ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้จัดประชุมระดมความเห็นในการขับเคลื่อนแผนการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อมุ่งหวังในการรักษาและพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและเสริมพลังปัญญาในการสร้างคุณค่าจากอดีตสู่ปัจจุบันและอนาคต

๑.๒.๔ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติได้จัดประชุมหารือการขับเคลื่อนการวิจัย พัฒนา บุคลากร และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

๑.๒.๕ สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบแนวคิดในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ และให้หน่วยงานรับผิดชอบในการขับเคลื่อนการพัฒนา ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณค่าและผลประโยชน์ของชาติ และมอบให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยมีสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมดำเนินการขับเคลื่อน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๑.๒.๖ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติได้จัดประชุมและสรุปนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมรวมถึงรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการส่งเสริมวิชาการ การวิจัย และพัฒนาบุคลากรด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

๑.๒.๗ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีคำสั่ง ที่ ๑๒/๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการจัดตั้งวิทยสถานสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบการกำหนดแนวทางขับเคลื่อนและจัดตั้งวิทยสถาน

/ สังคมศาสตร์...

สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย ให้เป็นกลไกในการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๑.๒.๘ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีประกาศ เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)

๑.๒.๙ คำสั่งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ ๓๗/๒๕๖๔ เรื่อง มอบหมายผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถาบันภายในวิทยาลัยสงคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อบริหารสถาบันภายในวิทยาลัยสงคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ รวมถึงการสร้างภาคีเครือข่ายทางวิชาการที่เข้มแข็งทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดผลประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และนวัตกรรม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงจำเป็นต้องดำเนินการโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ และนำเสนอเข้าคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อให้ประเทศไทยมีการขับเคลื่อน กำหนดทิศทาง และการบูรณาการงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ ความเข้าใจ และแก้ไขปัญหาความท้าทายที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมในโลกยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องเสนอโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

๔.สาระสำคัญ/ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๖) มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

๔.๑ หลักการและเหตุผล

๔.๑.๑ ระบบและโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการวิจัยสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ และการบูรณาการองค์ความรู้แบบสหวิทยาการ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ผลของการดำเนินงานนี้จะนำมาสู่การแก้ปัญหาแบบองค์รวม การสร้างเทคนิค องค์ความรู้ การพัฒนางานวิจัยใหม่ๆ ที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันและอนาคต โดยแผนงานสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จะช่วยสนับสนุนในการขับเคลื่อนการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศไปสู่การสร้างคุณค่าและผลประโยชน์ของชาติ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการเชื่อมโยงประเทศไทยเข้ากับภูมิภาคและโลก

๔.๑.๒ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ ตามที่สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายดอน ปรมัตถ์วินัย) เป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการดำเนินการด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ เพื่อเป็นการส่งเสริมระบบนิเวศวิจัยและพัฒนาสำหรับสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ที่สำคัญของประเทศ และเพื่อเป็นการบูรณาการองค์ความรู้แบบสหวิทยาการการแก้ปัญหาแบบ

/ องค์กรรวม...

องค์กรรวม การสร้างเทคนิค องค์ความรู้ การพัฒนางานวิจัยใหม่ๆ ที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างคุณค่าและผลประโยชน์ของชาติ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการเชื่อมโยงประเทศไทยเข้ากับภูมิภาคและโลกต่อไป โดยมีหลักชี้นำ (Guiding Principles) ดังต่อไปนี้

๑) งานวิจัยและวิชาการที่นำไปสู่การสร้างคุณค่าและผลประโยชน์ของชาติ (Benefits and Values Creation through Research and Academia)

๒) หลากหลายมิติและบูรณาการศาสตร์สาขาต่างๆ เข้าด้วยกัน (Multidimensional and Interdisciplinary)

๓) จากอดีตถึงปัจจุบันสู่อนาคต (Past, Present, to Future)

๔) การมีส่วนร่วมของนักวิจัย นักวิชาการ นักวิชาชีพ ทั้งอาวุโสและรุ่นใหม่ ประชาคม และสังคม (Inclusive Stakeholder Engagement)

๕) เชื่อมโยงประเทศไทยเข้ากับภูมิภาคและโลก (Local, Regional and Global Linkage)

๖) นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน (Mutual Sustainable Development)

๔.๑.๓ โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ ในระยะแรกมุ่งพัฒนาองค์ความรู้ใน ๕ ประเด็นสำคัญของประเทศ ได้แก่

๑) สุวรรณภูมิศึกษา ด้วยประเทศไทยเป็นชุมทรัพย์ทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่สำคัญ ดังนั้น การส่งเสริมการพัฒนาค้นคว้าด้านสุวรรณภูมิศึกษาและพัฒนาแหล่งค้นพบทางโบราณคดีของไทยให้มีชื่อเสียงในระดับโลก จะมีส่วนช่วยในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแผ่นดิน ทำให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยผ่านการศึกษาอารยธรรมสุวรรณภูมิ-ทวารวดี-ศรีวิชัย-ละโว้

๒) โลกคดีศึกษา เป็นการสนับสนุนการศึกษา การวิจัยและวิชาการในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ การทูตและปัญหาระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของไทย เพื่อประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานระหว่างประเทศของไทยอย่างเหมาะสม รวมทั้งเกิดการบูรณาการสหวิทยาการจากการเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศ

๓) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นมรดกของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรที่ทรงคุณค่า อันควรส่งต่อให้ชาวโลกได้รับรู้ โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ จึงมุ่งเน้นการรวบรวมและผลักดันองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะเศรษฐศาสตร์แบบไทยให้มีความเป็นทฤษฎีมากยิ่งขึ้น และเป็นการยกระดับองค์ความรู้ในด้านนี้ให้มีความเป็นทฤษฎีสากล (Global perspective)

๔) พิพิธภัณฑ์ศิลปกรรมแห่งชาติ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และการเข้าถึงของประชาชนทั่วไปต่อศิลปวัตถุและศิลปกรรมที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมุ่งพัฒนารูปแบบของพิพิธภัณฑ์ฯ ให้มีความเป็นสหวิทยาการในรูปแบบเดียวกับพิพิธภัณฑ์ของต่างประเทศ

๕) ช่างศิลป์ท้องถิ่น เนื่องจากศิลปะของไทยมีความหลากหลายไปตามภูมิภาคและมีเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเอง การส่งเสริมและพัฒนาช่างศิลป์ท้องถิ่นจึงเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและสนับสนุนศิลปะในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยให้มีความเด่นชัดมากขึ้น

๔.๒ วัตถุประสงค์

๔.๒.๑ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศสำหรับการวิจัย สาขา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ และการบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อตอบโจทยความท้าทายของสังคมและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

๔.๒.๒ เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนงานวิจัยและวิชาการ และบุคลากรทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ที่นำไปสู่การสร้างคุณค่า และผลประโยชน์ของชาติ ตลอดจนเป็นคลังปัญญาเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมในปัจจุบัน

๔.๒.๓ เพื่อสร้างความร่วมมือและระดมสมองจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นักวิชาการ นักวิจัย และผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขา เพื่อการวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

๔.๒.๔ เพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยที่ต่อยอดการประยุกต์ใช้ไป สู่นวัตกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม (Social Innovation) ที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย อย่างเป็นรูปธรรม และทำให้งานวิจัยเกิดผลกระทบในวงกว้าง รวมถึงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญา การสร้างความภาคภูมิใจในรากเหง้าของคนในท้องถิ่น

๔.๓ ความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

การดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ดังนี้

๔.๓.๑ ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐)

๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ข้อย่อย ๔.๔ โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก โครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศไทยในการก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจอาเซียน และเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของภูมิภาคเอเชีย ในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและรุนแรง โครงสร้างพื้นฐานจะครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร และเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ ข้อย่อย ๔.๑ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการร่วมระหว่างครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา และสื่อ ในการหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรมจริยธรรม ในลักษณะที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิต

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ข้อย่อย ๔.๓.๕ สนับสนุนการพัฒนาบนฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ภายใต้บริบทของสังคมที่มีความหลากหลายมากขึ้นทั้งทางชาติพันธุ์ ศาสนา และวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ส่งเสริมความตระหนักในสิทธิมนุษยชน สร้างความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในกลุ่มชาติพันธุ์ ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้และภูมิปัญญาของกลุ่มชน สร้างความภาคภูมิใจในรากเหง้าของคนในท้องถิ่น สร้างความเข้าใจและจุดร่วมบนความแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ และส่งเสริมบทบาทของสถาบันการศึกษาในการช่วยยกระดับคุณค่าที่หลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมให้เป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้ รวมถึงเชื่อมโยงการสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านบนรากฐานมรดกทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันกับประเทศไทย

๔.๓.๒ ความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๓ การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม ประเด็นย่อย ๓.๔ แผนย่อยการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน โดยการส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐานทางสังคมและความเป็นมนุษย์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ของประเทศ รวมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอดในเชิงเศรษฐกิจ และสังคม โดยมีประเด็นการวิจัยที่สำคัญ อาทิ ชุมชนของไทย ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา ดนตรี วรรณกรรมของไทย ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสำนึกในการดูแลรับผิดชอบต่อบ้านเมือง มรดกวัฒนธรรม

๔.๓.๓ ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ข้อย่อย ๓.๑ เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม โดยลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยีที่

/ ประเทศไทย...

ประเทศไทยมีศักยภาพพัฒนาได้เอง อาทิ กลุ่มอาหารและเกษตร การแพทย์ สิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจใหม่

๔.๓.๔ ความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๗๐ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ในเป้าประสงค์ที่ ๑ การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ โปรแกรมที่ ๕ ส่งเสริมการวิจัยขั้นแนวหน้า และการวิจัยพื้นฐานที่ประเทศไทยมีศักยภาพ อาทิ การวิจัยพื้นฐานด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ โดยการร่วมกับสร้างองค์ความรู้จากทุนทางชุมชนและท้องถิ่นเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มีความหลากหลายข้ามพื้นที่/วัฒนธรรม/ภาษาถิ่น เกิดเป็นนวัตกรรมที่มีความหลากหลายอย่างสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน การศึกษาทุนทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นกลไกในการพัฒนา โดยศึกษาในรูปแบบ Basic Research ที่ต้องเข้าใจแก่นแท้ของชุมชน ซึ่งมีกระบวนการวิจัยอย่างมีส่วนร่วมและได้รับการยอมรับจากชุมชน งานสร้างสรรค์ผ่านภาษาถิ่นและการใช้ภาษาถิ่นเพื่อทำความเข้าใจทุนทางวัฒนธรรม การเข้าถึง การรักษา การขยายความทุนทางวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรม งานวิจัยพื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจแก่นแท้ของการแสดงของชุมชนและท้องถิ่นและพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างความหมายใหม่แก่มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วมและยอมรับของเจ้าของวัฒนธรรม การใช้ทุนทางวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการพัฒนาชุมชนการนำความรู้จากสาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ มาประยุกต์กับงานวิจัยเชิงสังคมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรอบด้าน

๔.๔ แผนการดำเนินงาน

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้กำหนดแผนการดำเนินงานและการบริหารจัดการโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ ดังนี้

๔.๔.๑ กำหนดประเด็นการดำเนินงานสนับสนุนมุ่งเป้าที่สำคัญของประเทศเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ โดยมุ่งเน้นให้เกิดผลต่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศไทยด้วยเศรษฐกิจและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ซึ่งในระยะแรกประกอบด้วยสถาบันเฉพาะทางใน ๕ ด้าน จำนวน ๕ สถาบัน ที่อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ดังนี้

๑) สุวรรณภูมิศึกษา ครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสุวรรณภูมิศึกษา อาทิ การค้าพาณิชย์และบริการ การเดินทางท่องเที่ยวบนฐานและบริบททางภูมิศาสตร์ การแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์และศิลปะวัฒนธรรม ด้านภูมิศาสตร์ทรัพยากร การตั้งถิ่นฐานและเริ่มรัฐ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการผลิต

๒) โลกคดีศึกษา ครอบคลุมการศึกษาวิจัยการต่างประเทศและการทูตของไทยในแง่มุมต่างๆ ตลอดจนทำการสังเคราะห์ปัญหาระหว่างประเทศ นำเสนอนโยบายและกลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อการสร้างสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการรักษาความมั่นคงและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมให้นานาชาติมีความรู้ ความเข้าใจประเทศไทยในแง่มุมต่างๆ

๓) เศรษฐกิจพอเพียง การรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางด้านการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ครอบคลุมทั้งวงจรธุรกิจ ได้แก่ การวางแผน ส่งเสริมการดำเนินการผลิต การใช้เทคโนโลยี การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และช่องทางการตลาด

๔) พิพิธภัณฑศิลปกรรมแห่งชาติ พัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้เชิงวิชาการ วิจัย และสุนทรียะด้านศิลปกรรมของไทย รวมถึงด้านศิลปะการออกแบบ และศิลปะวัฒนธรรมของประเทศ โดยครอบคลุมถึงวัฒนธรรมของกรุงรัตนโกสินทร์ อาทิ ศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัย เอเชียอาคเนย์ เอเชีย และโลก รวมถึงการใช้งานศิลปะเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร

๕) ช่างศิลป์ท้องถิ่น ครอบคลุมองค์ความรู้และงานวิจัย อาทิ งานพุทธศิลป์และจิตรกรรมไทย งานไม้ งานเซรามิก งานผ้าทอ งานเครื่องดนตรีไทย งานเครื่องประดับทอง เงิน งานเครื่องจักสาน และรวมถึงงานของใช้และของเล่นในชีวิตประจำวัน

๔.๔.๒ การดำเนินการขับเคลื่อนและบริหารจัดการโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการ ๒ ระดับ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๗) ดังนี้

๑) คณะกรรมการอำนวยการวิทยสถานสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ แห่งประเทศไทย จำนวนไม่เกิน ๒๕ คน เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลทิศทางการดำเนินงานของวิทยสถานฯ ในภาพรวม และเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุตามนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นที่ปรึกษา ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นประธาน ผู้อำนวยการสถาบันด้านต่างๆ และผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละด้านเป็นกรรมการ

๒) คณะกรรมการวิชาการของสถาบันต่าง ๆ แต่ละสถาบัน ในระยะเริ่มต้นจำนวน ๕ สถาบัน จำนวนสถาบันละไม่เกิน ๑๐ คน โดยมีผู้อำนวยการของแต่ละสถาบันเป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่กำหนด แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานของวิทยสถานฯ ในแต่ละด้าน

๔.๔.๓ สถาบันภายในวิทยสถานสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่ง ประเทศไทยในระยะเริ่มต้นทั้ง ๕ สถาบัน จัดทำแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิบัติการด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้าง ผลผลิตและผลลัพธ์ใน ๔ ด้านหลัก องค์ความรู้ พัฒนาบุคลากร การวิจัย และการนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิด ผลกระทบสูงต่อประเทศ

๔.๔.๔ สร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในรูปแบบ consortium ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศอย่างบูรณาการทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐในระดับกระทรวง อาทิ กระทรวง วัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวง อุตสาหกรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันการศึกษา อาทิ มหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันการอาชีวศึกษา และหน่วยงานภาครัฐ อื่น ๆ ตลอดจนภาคเอกชน ชุมชน และประชาชนทั่วทุกภูมิภาคตามเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ

๔.๔.๕ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมจะจัดสรรงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ สำหรับสนับสนุนกิจกรรมของสถาบันในแต่ละด้าน

๔.๔.๖ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอทุกปี

ทั้งนี้ โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ของประเทศ มีระยะเวลาการดำเนินโครงการในระยะแรก ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๘)

๕. ผลกระทบ

๕.๑ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ: เกิดเศรษฐกิจฐานศิลปะและวัฒนธรรม (Cultural Based-Economy)

๕.๒ ผลกระทบด้านสังคม: คนไทยตระหนักถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปะและ วัฒนธรรมของประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างคุณค่าร่วมกันของคนในชาติ

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

การดำเนินโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรม ศาสตร์ของประเทศ ในระยะแรกสามารถใช้งบประมาณจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม และจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปี

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ พัฒนาองค์ความรู้และกระบวนการทัศน์ใหม่ในด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และ ศิลปกรรมศาสตร์ที่มีผลกระทบสูงต่อสังคม และสามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และนวัตกรรม เพื่อตอบโจทย์การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๗.๒ เกิดภาคีเครือข่ายที่สร้างผลกระทบต่อประเทศด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ การพัฒนาบุคลากรของประเทศ และให้เกิดความตระหนักรู้และความเข้าใจต่อประเทศไทยอย่างถูกต้อง

๗.๓ สร้างนักวิชาการ/นักวิจัยในภาคีเครือข่าย เพื่อโอกาสในการพัฒนา และใช้ประโยชน์จากกิจกรรมทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์

๗.๔ รวบรวมฐานข้อมูลองค์ความรู้ที่สำคัญและภูมิปัญญาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

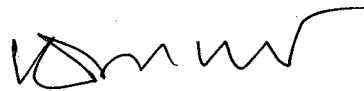
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พิจารณาแล้วเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๘.๑ เห็นชอบในหลักการให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมดำเนินโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ โดยมีวิทยาลัยสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทยเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๘.๒ เห็นชอบองค์ประกอบของคณะกรรมการระดับนโยบายและระดับบริหารสำหรับโครงการฯ โดยมีคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยสถานสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย และคณะกรรมการวิชาการในแต่ละด้าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๓๓๓ ๓๘๗๙ (ชลกาญจน์)

โทรสาร ๐ ๒๓๓๓ ๓๘๘๕